

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان شیلات ایران

شماره: ۶۸۵/ش
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۱/۲۰
پیوست:

جناب آقای دکتر خلیج
رئیس محترم سازمان دامپزشکی کشور

با سلام:

با احترام، به منظور کاهش قیمت تخم چشم زده و بچه ماهی و در نهایت کمک به اقتصاد و تولید و کاهش قیمت تمام شده قزل الای پرورشی و از سوی دیگر کاهش مخاطرات ناشی از شیوع بیماری ها به دلیل نقل و انتقال بچه ماهی از مراکز تفریخ و تولید بچه ماهی به مزارع پروری این سازمان با رایزنی با متخصصین، کارشناسان و اتحادیه سراسری تکثیر و پرورش ماهی قزل آلا آیین نامه و ضوابط ایجاد مراکز تفریخ را مورد بازبینی قرارداد که به پیوست این آیین نامه برای استحضار و صدور دستورات مقتضی ایفاد می شود.

در این چارچوب مزارع پرورش ماهی قزل آلا که دارای شرایط مناسب برای نگهداری تخم چشم زده و تفریخ می باشند، قادر به نگهداری تخم چشم زده و تامین بچه ماهی موردنیاز خود می باشند. به این ترتیب مراکز تکثیر تنها مراکزی را در بر می گیرد که دارای امکانات موردنیاز برای نگهداری پیش مولدین هستند و مراکز تفریخ بدون نگهداری مولدین صرفاً به کار نگهداری تخم چشم زده و بچه ماهی می پردازند فلذا حساسیت های خاص مراکز تکثیر را ندارند.

امید است با اجرای این دستورالعمل قیمت کاذب تخم چشم زده و بچه ماهی تعدیل شده و مدیریت بهداشتی مزارع با موفقیت بیشتری توأم شود. بدیهی است مزارعی که در گذشته مجوز تکثیر و پرورش قزل آلا را دریافت داشته اند و یا مزارعی که در آینده امکان تکثیر و پرورش را می یابند، شرایط صدور و تمدید مجوز آنها به قوت خود باقی است.

حسین صالحی
معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

مدیرعامل محترم اتحادیه سراسری تکثیر و پرورش ماهیان سردابی برای اطلاع

باسمه تعالی

۹۸۵
۸۰۰

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان شیلات ایران

دستورالعمل فنی و ضوابط صدور مجوز مزارع

تفریخ و پرورش بچه ماهی قزل آلاي رنگين

کمان

معاونت توسعه آبرزی پروری

فروردین ۱۳۹۶

۱. مقدمه:

یکی از مهمترین ضرورت های پرورش ماهی قزل آلا، تأمین بچه ماهی با کیفیت و به اندازه کافی در زمان مورد نظر می باشد. با توجه به نیاز مزارع تکثیر ماهی قزل آلا به شرایط و ویژگیهای خاص بویژه از نظر کیفیت منبع آبی، امکان احداث چنین مزارع در تمامی استانهای کشور وجود ندارد.

تهیه بچه ماهی از مراکز تکثیر از مشکلات مهم پرورش دهندگان ماهی، به خصوص در مزارع خرد، می باشد. به عنوان مثال می توان به دوری مسافت، پراکندگی واحدهای خرد، هزینه های حمل، استرس وارده به بچه ماهیان در زمان حمل اشاره نمود.

از جمله فعالیتهایی که اخیراً به منظور رفع مشکل مذکور در کشور اجرایی شده است، تولید بچه ماهی در مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی از مرحله تخم چشم زده و پرورش آن تا وزن 5 گرم می باشد.

این دستورالعمل به منظور ساماندهی مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی و برنامه ریزی برای تأمین بچه ماهی مورد نیاز پرورش دهندگان تدوین شده تا نسبت به صدور پروانه به متقاضیانی که از نظر محیطی، تأسیساتی و بهداشتی واجد شرایط باشند اقدام گردد.

۲. تعاریف:

مزرعه تفریح و پرورش بچه ماهی قزل آلا: مزرعه ای است که به تولید لارو و پرورش بچه ماهی قزل آلا از مرحله تخم چشم زده تا وزن 5 (پنج) گرم اقدام می نماید و در این دستورالعمل به اختصار مزارع اطلاق می شود.

مزرعه پرورش ماهی پروراری: مزرعه ای است که تولیدات خود را برای عرضه به بازار مصرف ماهی عرضه می نماید.

۳. اهداف:

۳.۱. ساماندهی و قانونمند کردن صدور پروانه برای متقاضیان ایجاد مزارع تفریح و پرورش بچه

ماهی

۳.۲. کاهش هزینه تأمین بچه ماهی و تأمین آن در تمام فصول سال برای مزارع پرورش ماهی

۳.۳. رعایت اصول فنی، بهداشتی و قرنطینه ای در مراحل ساخت و بهره برداری و نظارت بر

فرایند تولید

۳.۴. کاهش میزان نقل و انتقال بچه ماهی و کاهش احتمال انتشار و بروز بیماریها

۴. فرایند صدور پروانه:

صدور پروانه مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی تابع قانون نظام جامع دامپروری و دستورالعمل

های اجرایی آن می باشد و براساس سیاست های معاونت توسعه آبرزی پروری و با استعلام از اداره

کل یا مدیریت شیلات استان صورت می گیرد.

۵. تعیین ظرفیت مزارع:

۵.۱. حداقل ظرفیت نگهداری تخم چشم زده (ظرفیت پایه) در هر دوره با توجه به حداقل آب

مورد نیاز ایجاد مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی (ماده ۶) ، تعداد ۱۵۰۰۰۰ (یکصد و

پنجاه هزار) عدد است و برای مقادیر کمتر (به جز مزارع مشمول بند ۷.۱) مجوزی صادر

نمی شود.

۵.۲. حداقل ظرفیت سالانه تولید بر مبنای چهار دوره تولید، سالانه ۶۰۰۰۰۰ (ششصد هزار)

عدد است.

۵.۳. با افزایش میزان آب در دسترس به ازای هر لیتر در ثانیه، تعداد ۷۵۰۰۰ (هفتاد و پنج

هزار) عدد به ظرفیت اسمی پروانه افزوده می شود.

۵.۴. برای منابع آبی با پ هاش بیشتر از $7/3$ ، به ازای هر $0/1$ افزایش پ هاش مقدار 5 درصد

از ظرفیت پایه و افزایش ظرفیت فوق کاهش می یابد.

۵.۵. حداکثر ظرفیت اسمی برای صدور مجوز مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی 500000

(پنج میلیون) عدد تخم می باشد.

تبصره: صدور مجوز برای مزارع با ظرفیت بیشتر از پنج میلیون قطعه مستلزم کسب نظر

از سازمان شیلات ایران است.

۶. الزامات و مشخصات فنی:

۶.۱. منبع آبی

۶.۱.۱. منابع آبی مجاز برای ایجاد مزارع تفریح و پرورش بچه ماهی صرفاً شامل چشمه،

چاه و قنات می باشد.

۶.۱.۲. حداقل دبی مورد نیاز برای صدور مجوز، 5 (پنج) لیتر در ثانیه است و برای منابع

آبی با دبی کمتر از 5 لیتر مجوزی صادر نمی شود

۶.۱.۳. دارا بودن پروانه بهره برداری از منبع آبی برای تمام طول سال الزامی است.

۶.۱.۴. در صورت استفاده از آب چاه، بهره برداران موظف اند، از حیث میزان برداشت آب

کلیه شرایط مندرج در پروانه بهره برداری آب چاه را بطور کامل رعایت نمایند.

۶.۱.۵. دمای آب منبع آبی در طول سال باید بین $8 - 14$ درجه سانتی گراد باشد.

تبصره: در منابعی که دمای آب حدا کثر تا 16 درجه سانتیگراد است، مشروط به

نصب تاسیسات برودتی برای کاهش دمای آب، مجوز صادر می شود.

۶.۱.۶. منابع آبی باید دارای شرایط فیزیکی و شیمیایی مورد نیاز طبق جدول پیوست

باشد.

تبصره: نمونه برداری و آزمایشات نمونه آب توسط آزمایشگاه معتمد محیط زیست و یا آزمایشگاه هایی که توسط شیلات تایید شده اند، انجام می شود و نتایج آزمایشگاه های غیرمعتبر، قابل قبول نمی باشد.

۶.۲. ابنیه و تأسیسات

۶.۲.۱ حداقل زمین مورد نیاز برای احداث مزرعه تفریح و پرورش بچه ماهی پانصد مترمربع می باشد.

۶.۲.۲ ابنیه مورد نیاز برای احداث مزرعه تفریح و پرورش بچه ماهی با حداقل ظرفیت (۶۰۰۰۰۰ عدد تخم) به شرح ذیل می باشد:

- مساحت سالن انکوباسیون و نگهداری بچه ماهی ۵۰ مترمربع
- مساحت مفید استخرهای بچه ماهی ۱۵۰ مترمربع
- مساحت ساختمانهای جانبی ۵۰ مترمربع

تبصره ۱: به ازای هر ۷۵۰۰۰ عدد افزایش ظرفیت اسمی پروانه، میزان مساحت مورد نیاز برای سالن انکوباسیون ۱۵ - ۲۰ درصد، استخرهای بچه ماهی ۱۰ درصد و مساحت کل زمین مورد نیاز حداکثر ۱۰ درصد به اعداد فوق اضافه می شود.

تبصره ۲: مساحت ساختمانهای جانبی براساس ظرفیت نهایی، حداکثر ۱۵۰ مترمربع قابل افزایش خواهد بود.

۶.۲.۳ سالن نگهداری تخم چشم زده (انکوباسیون) باید واجد شرایط بهداشتی و فضای کافی جهت فعالیت باشد.

۶.۲.۴ تعداد تراف های استاندارد مورد نیاز برابر یک چهارم ظرفیت سالانه در نظر گرفته شود.

جدول ۱- جدول استاندارد پارامترهای کیفی آب مزارع تفریخ و پرورش بچه ماهی قزل آلاي رنگين کمان

پارامتر	واحد	ميزان مجاز	ماخذ
دماي آب	سانتيگراد	۸ - ۱۴	براساس تجارب بومي
اکسيژن محلول	ميليگرم در ليتر	< ۷	Piper et al., 1982
دي اکسيد کربن	ميليگرم در ليتر	> ۱۰	Piper et al., 1982
فشار گاز کل	درصد	۱۱۴ - ۱۱۵	Piper et al., 1982
قلبياتيت کل	ميليگرم در ليتر	۱۰ - ۴۰۰	Piper et al., 1982
سختي کل	ميليگرم در ليتر	۱۰ - ۴۰۰	Piper et al., 1982
پ هاش		۶/۵ - ۸/۰	Piper et al., 1982
کلسيم	ميليگرم در ليتر	۴ - ۱۶۰	Piper et al., 1982
کلر	ميليگرم در ليتر	$> ۰/۱۵$	Piper et al., 1982
منگنز	ميليگرم در ليتر	$> ۰/۰۱$	Piper et al., 1982
آهن (کل)	ميليگرم در ليتر	$> ۰/۱۵$	Piper et al., 1982
فسفر	ميليگرم در ليتر	$۰/۰۱ - ۳/۰$	Piper et al., 1982
آلومينيم	ميليگرم در ليتر	$۰/۱$	Piper et al., 1982
روی	ميليگرم در ليتر	$> ۰/۰۵$	Piper et al., 1982
مواد معلق	ميليگرم در ليتر	> ۳ (براي تخم) > ۱۵ (براي پرورش)	Piper et al., 1982
آمونياک	ميليگرم در ليتر	$> ۰/۰۱۲$	Piper et al., 1982
نيترات	ميليگرم در ليتر	$۰ - ۳/۰$	Piper et al., 1982
نيتريت	ميليگرم در ليتر	$۰/۰۱۵$	Piper et al., 1982
سولفيد هيدروژن	ميكروگرم در ليتر	> ۱	Piper et al., 1982
مس	ميكروگرم در ليتر	۲ (آب سبک) ۳ - ۴ (آب سخت)	Piper et al., 1982
کادميوم	ميكروگرم در ليتر	$۰/۲ - ۰/۸$ (آب سبک) $۱/۳ - ۱/۸$ (آب سخت)	Piper et al., 1982
سرب	ميكروگرم در ليتر	۱ - ۲ (آب سبک) ۴ - ۷ (آب سخت)	Piper et al., 1982
نيکل	ميكروگرم در ليتر	۲۵ - ۶۴ (آب سبک) ۱۱۰ - ۱۵۰ (آب سخت)	Piper et al., 1982
جيوه	ميكروگرم در ليتر	$۰/۱$	Piper et al., 1982

۶.۲.۵. سالن انکوباسیون می بایست از نظر تهویه فضایی مناسب بوده و روشنایی آن قابل کنترل باشد.

۶.۲.۶. ورود و خروج آب در سالن انکوباسیون به سهولت انجام شود.

۶.۲.۷. لاروهای حاصل از تفریخ حداکثر تا وزن ۰/۵ گرم در تراس ها نگهداری شده و فضای مناسب پرورش لارو و بچه ماهی تا وزن ۵ گرم پیش بینی گردد.

۶.۲.۸. مزارع تفریخ و پرورش بچه ماهی مجاز به فروش بچه ماهی با وزن کمتر از سه گرم نمی باشند.

۷. سایر ضوابط

۷.۱. مزارع پرورش ماهی پروراری که امکان تفریخ و تولید بچه ماهی مورد نیاز خود را دارند، می توانند در قالب این دستورالعمل نسبت به تجهیز خود برای نگهداری و تفریخ تخم چشم زده مورد نیاز مزرعه خود اقدام نمایند.

تبصره ۱: این مزارع از شمول ماده ۵.۱ مستثنی هستند و ظرفیت تفریخ بر مبنای ظرفیت پرورش ماهی پروراری تعیین می شود.

تبصره ۲: عرضه بچه ماهی تولید شده در مزارع پروراری به سایر مزارع ممنوع است.

۷.۲. در هنگام صدور مجوز برای مزارع پرورش ماهی پروراری میزان آب مصرفی واحد تفریخ و تولید بچه ماهی از میزان آب کل مزرعه کسر شده و ظرفیت تولید مزرعه بر مبنای آب باقیمانده در دسترس محاسبه می شود.

تبصره: در صورت اختصاص آب از منابع جدید به مزرعه تفریخ، ظرفیت مزرعه پرورش پروراری تغییر نمی کند.

۷.۳. رعایت ضوابط بهداشتی برای ایجاد مزارع توأم تفریخ و پرورش ضروری است.

۷.۴. تخلیه آب خروجی بخش تفریخ پس از ضدعفونی به خارج از مزرعه الزامی است.